

VLIZINE

jrg. 3, nr. 10 (december 2002)

Hét e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers.

Deze gratis on line uitgave van het Vlaams Instituut voor de Zee vzw verschijnt maandelijks en wordt verspreid onder alle geïnteresseerden.

V.U.: Jan Mees

Redactie: Jan Seys

Reacties naar jan.seys@vliz.be

Het VLIZ wenst u een voorspoedig en bruisend 2003!

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) wil via dit e-zine maandelijks informeren over de eigen activiteiten en die van onderzoeks- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen. Alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht om in het eerstvolgende VLIZINE te worden opgenomen. Dit bericht bereikt u via de VLIZINE rondzendlijst. Om u uit te schrijven, stuur een e-mail naar info@vliz.be met in de subjectline: "unsubscribe VLIZINE". Inschrijven op dezelfde manier met vermelding: "subscribe VLIZINE". Archieven van dit e-zine zijn raadpleegbaar via deze [link](#).

INHOUD

1. Kalender

- 1.1. Voor jong en oud: de VLIZ Jongerencontactdag Mariene Wetenschappen 2003!
- 1.2. Het Zwin viert feest op 21 maart
- 1.3. Infosessies: de zee en haar gebruikers
- 1.4. Studiedag over het gebruik van statistiek in de milieuwetenschappen te Gent
- 1.5. Een rijk zeemenu op het wintersymposium van NecoV
- 1.6. Klimaatveranderingen en visstocks: een ICES conferentie in het verschiet
- 1.7. Natuurstudiedag in West-Vlaanderen met heel wat kust- en zeenieuws

2. Publicaties

- 2.1. 'De verraderlijke zee': een relaas van scheepsrampen in de Noordzee
- 2.2. Nieuwe informatie over windparken op zee op het internet
- 2.3. Update van Vlaamse mariene portaalsite eSeFDee
- 2.4. 'WhaleNet': een interactieve, educatieve website over zeezoogdieren
- 2.5. De toekomstvisie van de European Science Foundation op mariene wetenschappen
- 2.6. On line toegang ASFA-databank bij VLIZ

3. Vacatures/beurzen/fondsen

- 3.1. Postdoc en doctoraatspositie 'Polaire Ecologie' bij het NIOO-CEMO (Yerseke)
- 3.2. Universiteit Plymouth zoekt hooggekwalificeerde mariene biologen

4. Varia

- 4.1. Drie marien beschermde gebieden afgebakend vóór onze kust
- 4.2. Op naar een duurzame Vlaamse kustvisserij
- 4.3. Ramp met 'Prestige' reden voor internationale solidariteit en... verontwaardiging
- 4.4. Verbod op gebruik van TBT in antifouling-scheepsverven vanaf 1 januari 2003
- 4.5. De Kust- en Zeestudies aan het Van Hall Instituut te Leeuwarden (NL)

5. Vraagbaak de 'Zeeloods'

1.1. VOOR JONG EN OUD: DE VLIZ JONGERENCONTACTDAG MARIENE WETENSCHAPPEN 2003!

Naar jaarlijkse traditie organiseert het Vlaams Instituut voor de Zee straks opnieuw een heuse 'Jongerencontactdag Mariene Wetenschappen'. Bedoeling is jonge (lees: nog niet gedoctoreerde) vorsers in nauwer contact te brengen met collega's uit andere disciplines van het marien en kustgebonden onderzoek en waar mogelijk ondersteuning te bieden bij de uitbouw van hun carrière. Dit marien forum zal plaatsgrijpen op vrijdag 28 februari (9-17u) in het Provinciehuis Boeverbos te St-Andries/Brugge en zal opgebouwd worden rond diverse originele voordrachten, een uitgebreide postersessie met jurering, demonstraties van mariene databanken en literatuursystemen en veel contactmomenten. Ook doen we een warme oproep aan de reeds meer ervaren mariene onderzoekers en de Nederlandse collega's om dit evenement niet te missen. Een unieke kans om het gros van de Vlaamse 'pre-doc' onderzoekers uit de mariene, estuariene en kustgebonden hoek te ontmoeten en te verrijken met jullie ervaring! Meer info via info@vliz.be of tel.: 059 34 21 30.

1.2. HET ZWIN VIERT FEEST OP 21 MAART

Het natuurreservaat 'Het Zwin' viert dit jaar zijn 50ste verjaardag en dat mag geweten zijn! Daarom organiseert het VLIZ, in opdracht van de eigenaar-beheerder de 'Compagnie du Zoute', op vrijdag 21 maart 2003 een studiedag over verleden, heden en toekomst van dit unieke stukje kust. Naast de natuurwetenschappelijke waarde van het gebied en de betekenis van het Zwin voor het natuurbehoud, zullen ook de toekomstgerichte plannen zowel op educatief vlak als m.b.t. de verzandingsproblematiek aan bod komen. Tevens zal Guido Burggraeve, op de vooravond van zijn pensioen, met graagte putten uit de rijke doos anecdotes die hij kon verzamelen tijdens zijn lange en vruchtbare carrière. Het gebeuren zal plaatsvinden in het cultureel centrum Scharpoord (Knokke-Heist). Een meer gedetailleerd programma volgt binnenkort.

1.3. INFOSESSIES: DE ZEE EN HAAR GEBRUIKERS

Horizon Educatief organiseert in februari-maart 2003, in samenwerking met het Coördinatiepunt Geïntegreerd Kustzonebeheer, een 5-tal informatieve sessies rond het thema 'De zee en haar gebruikers'. Telkens wordt een spreker uit een bepaalde sector uitgenodigd die de belangen en de noden van die sector in het kustgebied zal toelichten. Speciale aandacht gaat naar de knelpunten tussen de sectoren en naar mogelijke oplossingen. Volgende onderwerpen komen aan bod:

- Toerisme (18/2)
- Kustverdediging (25/2)
- Ecosysteem van de Noordzee (11/3)
- Zandwinning en baggerwerken (18/3)
- Geïntegreerd kustzonebeheer (25/3)

De sessies gaan door in Oostende (exacte locatie nog te bepalen), telkens van 19u30 tot 21u30. Een gedetailleerd programma en verdere informatie kan u verkrijgen bij Ann Dewicke (Horizon Educatief, Fortstraat 128, 8400 Oostende; tel.: 059 32 21 83; e-mail: ann.dewicke@horizoneducatief.be).

1.4. STUDIEDAG OVER HET GEBRUIK VAN STATISTIEK IN DE MILIEUWETENSCHAPPEN TE GENT

Het Centrum voor Statistiek van de Universiteit Gent organiseert op 20 januari e.k. een symposium over het gebruik van statistiek in milieugerichte toepassingen in het Pand (Gent). Met een gevarieerd en hoogstaand programma hopen de organisatoren zowel statistici, milieudeskundigen als beleidsmakers aan te trekken en ervaringen uit te wisselen. Het programma alsook een registratieformulier is te vinden op de website: <http://cvstat.rug.ac.be>

1.5. EEN RIJK ZEEMENU OP HET WINTERSYMPOSIUM VAN NECOV

Op 15 en 16 januari 2003 organiseert de Nederlands-Vlaamse Vereniging voor Ecologie (NecoV) naar jaarlijkse gewoonte haar wintersymposium. Dit wintersymposium, dat plaatsgrijpt in het museum Naturalis te Leiden, wil een ontmoetingsplek zijn voor alle ecologen uit het Nederlandse taalgebied en biedt ook dit jaar weer heel wat 'zilte materie'. Zo zijn er o.a. voordrachten gepland over de Schelde, een nieuwe spuisluis in de Afsluitdijk, vliegvelden en windmolenparken op zee, zoet-zout overgangen in het Lauwersmeer, mangrove-onderzoek en kiezelwieren. Alle verdere nuttige informatie kan u raadplegen op: <http://www.necov.org/wintermeeting2002.html>

1.6. KLIMAATVERANDERINGEN EN VISSTOCKS: EEN ICES CONFERENTIE IN HET VERSCHIET

Hoewel nog niet voor morgen, willen we u toch reeds attent maken op de ICES Conferentie over 'De invloed van klimaatveranderingen op de Noord-Atlantische visstocks'. De conferentie is gepland voor 11-14 mei 2004 in het Noorse Bergen, en solliciteert nu alvast naar poster- en mondelinge bijdragen rond de thema's: impact van klimaat op verspreiding en migratie van vis; het effect van klimaatvariëaties op groei, maturiteit, recruitment en mortaliteit; rol van zooplankton in klimaat-vis relaties; klimaat en de evaluatie van visstocks; visstockbeheer in functie van toekomstige klimaatscenario's. Meer informatie vindt u op: <http://www.imr.no/2004symposium>

1.7. NATUURSTUDIEDAG IN WEST-VLAANDEREN MET HEEL WAT KUST- EN ZEENIEUWS

Op 1 februari 2003 is gebouw A van de KULAK (Etienne Sabbelaan 53, Kortrijk) het toneel voor de West-Vlaamse natuurstudiedag. En vermits West-Vlaanderen voor een belangrijk deel aan de zee grenst of bestaat uit kustbiotopen hoeft het niet te verwonderen dat er nogal wat kustgebonden onderwerpen zullen worden behandeld. Zo zijn er o.a. bijdragen over de verspreiding van mieren in duingraslanden, wijzigingen in de Belgische mariene fauna, visstocks en – populaties in de Zuidelijke Noordzee en resultaten van inventarisatiewerk aan de Belgische middenkust.

Wie zich nog wil inschrijven voor de West-Vlaamse natuurstudiedag, heeft nog tijd tot 24 januari. Inschrijven kan enkel door storting van 7,50 EUR (incl. broodjeslunch), 5 EUR (excl.) of 4 EUR (student, incl. broodjes) op de KULeuven rekening 432-0000011-57 met vermelding van (1) de code "RCT-ECOPB1-P3610 (P.Busselen)" en (2) de naam van de deelnemer en (3) lunch (indien gewenst).

2.1. 'DE VERRADERLIJKE ZEE': EEN RELAAS VAN SCHEEPSRAMPEN IN DE NOORDZEE

Dit is de titel van een nieuw verschenen boek van de hand van Erik Baeyens, oud-student van de Hogere Zeevaartschool, met een rijke zee-carrière als eerste machinist bij een baggerbedrijf, sleep- en reddingsdiensten en in dienst van de zeevaartpolitie. Baeyens beschrijft in zijn boek de belangrijkste, tot de verbeelding sprekende scheepsrampen en mysterieuze verdwijningen uit de 19de en 20ste eeuw in de Noordzee. Het is een relaas geworden van spookschepen en strandredders, van brandende schepen en boortorens, van gezonken stoomschepen en stalen doodskisten, tot de berging van de 'Herald of Free Enterprise' in 1989 en verder. Het boek is het resultaat van meer dan 20 jaar onderzoek in archieven en musea langs de hele Noordzeekust. Een aanrader van formaat en consulteerbaar in de VLIZ bibliotheek!

En ook rijkscommissaris Ronald Carly doet zijn duit in het spreekwoordelijke zakje, met een bundeling van 309 zeevaartongevallen in zijn boek '75 jaar onderzoeksraad voor de zeevaart'. Het boek telt 528 bladzijden, bevat 200 foto's en kan tegen 45 EUR besteld worden bij het provinciebestuur of in de boekhandel. Het accent van dit boek ligt overigens op ongevallen met vissersschepen, die de onderzoeksraad tussen 1927 en 2000 onderzocht en waarbij ruim 300 mensen het leven lieten.

2.2. NIEUWE INFORMATIE OVER WINDPARKEN OP ZEE OP HET INTERNET

Degelijke, makkelijk bereikbare informatie in een vroeg stadium is essentieel om een draagvlak te bekomen voor nieuwe initiatieven zoals windmolenparken. En dat lijken meer en meer ontwikkelaars van windmolenprojecten te hebben begrepen. Zo bezochten de verantwoordelijken van het 'Zephyr' project recent het VLIZ om hun plannen nader toe te lichten. Dit consortium, bestaande uit Shell en SPE, dienden eind juni 2002 een aanvraag in voor de ontwikkeling van een 300 MW park op de Thorntonbank (op ca. 30 km uit de kust). En het C-Power consortium, dat plannen heeft voor de plaatsing van 60 turbines op dezelfde Thorntonbank voor een totale capaciteit van 216-300 MW, lanceerde recent een heel toegankelijke en leerrijke website ter zake (<http://www.c-power.be>). Via de links op deze website kan je overigens

heel wat nuttige bijkomende informatie bekomen. We voegen er graag nog twee sites aan toe: (1) De Seapower Portal van de Marine Renewable Energy Association (<http://www.marine-renewables.com/>) en (2) een site met informatie over plannen voor mariene windparkprojecten in de Verenigde Staten (<http://www.winergyllc.com/index.shtml>)

2.3. UPDATE VAN VLAAMSE MARIENE PORTAALSITE 'eSeFDee'

We willen het jullie niet onthouden: sinds begin december is de nieuwste update van de eSeFDee Marine Science Portal on line. Deze site, ontwikkeld door Frank Redant en Hans Hillewaert van het Departement Zeevisserij (DvZ-CLO of in het Engels: Sea Fisheries Department, cf. SFD), biedt nu reeds een totaal van ca. 1200 links aan zijn gebruikers aan. U vindt er 'poortjes' naar mariene instituten, internationale organisaties, beheersorganen, on line databases, project-gerelateerde websites, en nog veel meer. Ook de 'Journals' pagina werd gevoelig uitgebreid, en heeft nu links naar meer dan 300 on line tijdschriften, de belangrijkste uitgevers en complementaire portaalsites. Oordeel zelf over het resultaat op: <http://www.dvz.be/Portal>.

2.4. 'WHALENET': EEN INTERACTIEVE, EDUCATIEVE WEBSITE OVER ZEEZOOGDIEREN

En ook dit is een leuke! 'Whalenet' (<http://whale.wheelock.edu/Welcome.html>) neemt u mee naar de wereld van de zeezoogdieren op een wel heel originele manier. Voor een snel overzicht van de mogelijkheden scheept u in voor een WhaleNet Tour. En afhankelijk van uw interesses (behoort u tot de klasse 'studenten', 'leerkrachten' of 'publiek') kan u een keuze maken uit het aangeboden pakket. En dat heeft nogal wat te bieden. U kan vragen stellen aan walviskenner, antwoorden verzinnen op quiz-vragen, leuke slideshows bekijken, wegsurfen naar heel wat leerrijke gelinkte websites of alles vernemen over het volgen van zeezoogdieren m.b.v. satellietontvangers.

2.5. DE TOEKOMSTVISIE VAN DE EUROPEAN SCIENCE FOUNDATION OP MARIENE WETENSCHAPPEN

De Marine Board van de European Science Foundation (ESF) overhandigde half november jl. zijn strategisch rapport 'Integrating Marine Science in Europe' aan EU-commissaris Philippe Busquin. Dit rapport is het resultaat van twee jaar intensieve bevestigingen en geeft een bevattelijk overzicht van de belangrijke rol die de mariene wetenschappen kunnen bieden in het kader van duurzame ontwikkeling en als antwoord op maatschappelijke noden. Het stipt de meest opwindende nieuwe ontwikkelingen aan en focust op de nood aan langetermijnwaarnemingsreeksen en toegang tot grootschalige infrastructuur. Of zoals de nieuw verkozen voorzitter van de ESF Marine Board, Jean-François Minster (IFREMER), het stelde: 'Met dit rapport wil de ESF Marine Board een katalysator zijn voor het creëren van een Europese Marine Research Area'. Wilt u meer hierover vernemen, surf dan naar: <http://www.esf.org/marineboard>

2.6. ON LINE TOEGANG ASFA-DATABANK BIJ VLIZ

De kogel is door de kerk! Sinds we, als ASFA-inputcenter voor België, onze eerste set Vlaamse literatuurrecords aangeleverd hebben aan de uitgever Cambridge Scientific Abstracts (CSA), heeft de VLIZ mediatheek on line toegang verworven tot de volledige set van ASFA-databanken die momenteel uitgegeven wordt. We sommen de verschillende titels nog even op:

ASFA 1: Biological Sciences & Living Resources
ASFA 2: Ocean Technology, Policy & Non-Living Resources
ASFA 3: Aquatic Pollution & Environmental Quality
ASFA Aquaculture Abstracts
ASFA Marine Biotechnology Abstracts
Oceanic Abstracts

Bovendien hebben we al deze titels ook in een regelmatig opgedateerde cd-rom-versie beschikbaar, handig voor stand-alone toepassingen.

U vindt uitgebreide informatie en fact sheets van deze databanken op de CSA-website <http://www.csa.com/csa/ids/databases-collections.shtml>.

Voor de VLIZ leden betekent dit dat we opnieuw onze ASFA databaseservice opstarten. U kan ons een aantal trefwoorden doormailen (maximaal 5 Engelstalige termen per zoekvraag) waarmee wij de ASFA-databank ondervragen

(met eventuele verdere begrenzingen door u aangegeven), en wij zenden u de resultaatlijst met literatuurreferenties + abstracts via e-mail terug. Een overzicht van de gebruikte thesaurustermen in deze databank vindt u via <http://www4.fao.org/asfa/asfa.htm>. U hoeft zich echter niet tot deze terminologie te beperken om zoekacties in ASFA aan te vragen bij VLIZ, want deze databank bevat ook velden voor taxonomische termen, geografische termen en vrije trefwoorden. Deze service, voorbehouden aan VLIZ leden, is gratis. Onthou tenslotte dat de VLIZ mediatheek klaarstaat om u de volledige artikels te bezorgen van de referenties die u via ASFA op het spoor bent gekomen.

3.1. POSTDOC EN DOCTORAATSPOSITIE 'POLAIRE ECOLOGIE' BIJ HET NIOO-CEME (YERSEKE)

Het Nederlands Instituut voor Oecologisch Onderzoek (NIOO) kondigde recent aan twee vacatures open te verklaren voor zijn cel Polaire Ecologie. Deze nieuwe eenheid bundelt de expertise van de drie NIOO-centra op het vlak van poolonderzoek, met als doel fundamentele ecologische processen beter te begrijpen. De vacatures betreffen twee functies, beide te begeben aan het Centrum voor Estuariene en Mariene Ecologie:

(1) een postdoc positie voor de duur van 3 jaar, voor een doctor met specialisatie in de populatie-ecologie, genetica of moleculaire biologie, om te werken op populatiegenetische aspecten van het gras *Deschampsia antarctica* op Antarctica

(2) een *doctoraatspositie* voor 4 jaar, voor een licentiaat met ervaring in de ecologie, aardwetenschappen, microbiologie of biochemie; de kandidaat zal het FATE-project ('Effects of environmental change on carbon and nitrogen fluxes in Antarctic Terrestrial Ecosystems') vervoegen, dat er studiesites op nahoudt op de Falklands, Signy Island en de Léonie Island archipel.

Meer informatie via dr. A.H.L. Huiskes (a.huiskes@nioo.knaw.nl; Tel.: +31/113 577 456).

3.2. UNIVERSITEIT PLYMOUTH ZOEKT HOOGGEKWALIFICEERDE MARIENE BIOLOGEN

De universiteit te Plymouth (UK) zoekt hooggekwalficeerde mariene biologen met doctoraatstitel, minimum 2-3 jaar postdoc ervaring en een stevige publicatielijst ter versterking van hun 'School of Biological Sciences'. Ervaring met moleculair biologische technieken is noodzakelijk. Meer informatie kan worden opgevraagd bij prof. Malcolm Jones (mjones@plymouth.ac.uk) of prof. Roddy Williamson (rwilliamson@plymouth.ac.uk).

4.1. DRIE MARIEN BESCHERMDE GEBIEDEN AFGEBAKEND VÓÓR ONZE KUST

Federaal minister voor Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, Jef Tavernier, kondigde op 4 december jl. op een persconferentie de afbakening aan van drie marien beschermde gebieden vóór onze kust. Het gaat om een deel van de Vlakte van de Raan, een zone ten noorden van de Wenduinebank en een polygoon deels overlappend met de voorgestelde speciale beschermingszone van 'Trapegeer-Stroombank' (in uitvoering van de Habitatrichtlijn). Deze afbakening komt er in uitvoering van de Europese Vogelrichtlijn, die staten oplegt gebieden te beschermen waar belangrijke concentraties zeldzame vogels voorkomen gedurende minstens een deel van het jaar. Uit een grondige wetenschappelijke analyse – op basis van tien jaar zeevogeltellingen door het Instituut voor Natuurbehoud – adviseerde de Beheerseenheid Mathematisch Model Noordzee (BMM) aan de minister dat drie gebieden voor een select groepje van zeven bedreigde vogelsoorten (Roodkeelduiker, Grote Stern, Visdief, Fuut, Zwarte Zeeëend, Dwergmeeuw, Grote Jager) prioritaire aandacht verdienen.

Over de uiteindelijke bestemming van de gebieden, heeft de minister in het ontwerp-KB nog niets vastgelegd. Dit betekent dat de invloed op het terrein vandaag beperkt blijft. Hij wil hierover vanaf het voorjaar 2003 een open maatschappelijk debat lanceren, waarin alle betrokkenen (o.a. kustbewoners, recreanten, vissers, milieubeweging,...) aan bod kunnen komen. Dit debat moet dan een eerste aanzet zijn tot een beheersplan voor de Belgische kustwateren.

4.2. OP NAAR EEN DUURZAME VLAAMSE KUSTVISSERIJ

Begin november besliste de Vlaamse regering principieel dat "enkel vaartuigen met een tonnenmaat kleiner dan 70 BT vanaf 1 januari 2003 nog mogen vissen in de driemijlszone langs de Belgische kust". Vanaf 1998 bestaat er voor grote schepen een visserijverbod op tong binnen de 3-mijlszone. Dit verbod wordt vanaf 1 januari 2003 vervangen door een

permanente maatregel die een algemeen visverbod oplegt binnen deze zone voor vaartuigen met een tonnenmaat groter dan 70 BT. Na advies van de Raad van State heeft de Vlaamse regering de plannen van Vlaams minister voor Leefmilieu en Landbouw, Vera Dua, op vrijdag 13 december 2002 definitief goedgekeurd.

Intussen vaardigde de minister een ministerieel besluit uit, m.b.t. het gebruik van zogenaamde zeeflappen bij de garnaalvisserij. Deze zeeflappen zijn netvoorzieningen die binnen het netgedeelte van een sleepnet vóór de kuil zijn aangebracht, om de vangst beter te sorteren en ongewenste bijvangsten af te voeren naar een ontsnappingsopening in het buikgedeelte van het net. Het gebruik van sleepnetten zonder zeeflap in de Belgische garnaalvisserij in de periode tussen 1 december en 31 mei is daarmee verboden.

4.3. RAMP MET 'PRESTIGE' REDEN VOOR INTERNATIONALE SOLIDARITEIT EN... VERONTWAARDIGING

Het zal u vast en zeker niet ontgaan zijn. Opnieuw hebben najaarsstormen de kwetsbaarheid van onze kusten voor olierampen pijnlijk blootgelegd, dit keer na de ramp met de 'Prestige' vóór de kust van Galicië. Uit het gezonken wrak lekt nog steeds olie en de schade voor de lokale economie en het leefmilieu is gigantisch. Gelukkig bestaat er in nood ook zoiets als solidariteit. Op vraag van de Spaanse regering beslisten federaal minister van Mobiliteit en Vervoer, Isabelle Durant en minister van Leefmilieu, Jef Tavernier om het oliebestrijdingsschip 'Union Beaver' van de firma URS ter hulp te sturen. Ook verstrekte de Belgische overheid materiaal voor de bestrijding van olie op zee uit de haven van Oostende en materieel voor de bestrijding vanop het strand vanuit de basis van de civiele bescherming te Jabbeke. 'Booms' (drijvende olieschermen), 'skimmers' (drijvende oliezuigers) en andere instrumenten werden vergezeld door mensen van de civiele bescherming, de brandweer, de krijgsmacht en technisch adviseur Jan Tavernier. De missie is georganiseerd door B-FAST ('Belgian First Aid and Support Team'), het snelle reactiemechanisme van de federale regering.

Maar naast solidariteit, maakte deze ramp (opnieuw) ook heel wat gevoelens van verontwaardiging los. Zo startte de Nederlandse vereniging Kust en Zee (consortium van het marien bezoekerscentrum EcoMare, de Kustvereniging EUCC, Duinbehoud en Stichting De Noordzee) een internationale campagne onder de slogan 'Stop de roestbakken in zee'. Zo hoopt ze mee aan de kar te trekken om dergelijke olierampen in de toekomst zoveel mogelijk te vermijden. Op de website van Stichting De Noordzee (<http://www.noordzee.nl/>) vindt u meer info over deze actie, over de ramp met de 'Prestige' en over andere roestende schepen die nog ongestoord rondvaren op zee.

4.4. VERBOD OP GEBRUIK VAN TBT IN ANTIFOULING-SCHEEPSVERVEN VANAF 1 JANUARI 2003

Tributyltin of kortweg TBT is een uiterst giftige stof die dertig jaar terug werd geïntroduceerd in de scheepvaart als aangroeiwerend middel. TBT moest voorkomen dat scheepsrompen na verloop van tijd volgroeiden met zeewieren, zeepokken en andere organismen die negatief inwerken op de prestaties van een schip. De milieugevolgen van het product zijn echter dermate ernstig dat de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) in oktober 2001 besliste het gebruik van TBT vanaf januari 2003 te bannen. Een gekend gevolg van TBT was o.a. de invloed die het heeft op het geslacht van bepaalde zeeslakken. Zo werd vastgesteld dat Wulken en Purperslakken van geslacht veranderden waardoor hele populaties uitstierven.

Tijdens het Belgisch voorzitterschap werden ook de eerste stappen gezet om deze IMO-beslissing in Europees recht om te zetten, en recent volgde ook de Belgische wetgeving. Deze beslissingen geven de markt van alternatieve en minder schadelijke antifouling verven een duw in de rug. Momenteel behandelt de Hoge Gezondheidsraad, die de alternatieven voor ons land moet beoordelen, 15 dossiers voor alternatieve producten.

4.5. DE KUST- EN ZEESTUDIES AAN HET VAN HALL INSTITUUT TE LEEUWARDEN (NL)

Het Van Hall Instituut (<http://www.vhall.nl>) is een 'groene' hogeschool in het Noord-Nederlandse Leeuwarden. Om tegemoet te komen aan een toenemende vraag naar mensen met ervaring in het begeleiden van kustwaterprojecten startte dit instituut enkele jaren terug met een opleiding 'Kust- en Zee studies'. Je wordt er voorbereid op een carrière als specialist in het vinden van praktische voorstellen en oplossingen m.b.t. kust- en kustwaterprojecten. Of als bruggenbouwer om vaak tegengestelde belangen optimaal op elkaar af te stemmen. De studie duurt vier jaar, en is opgebouwd uit modules die je zelf deels kunt invullen. Je krijgt een breed vakkenpakket, waarin je van alles leert over visserij, civiel technische werken en ecologie. Maar je leert er ook vaardigheden als management, communicatie en ICT.

Met heel veel opdrachten uit de praktijk wordt de studie erg afwisselend en leuk. Vanaf het derde jaar is de studie overigens sterk internationaal gericht, waardoor je contact krijgt met buitenlandse studenten.

In voorgaande jaren mocht het Van Hall Instituut reeds meerdere Belgische studenten verwelkomen. Als Belgische kandidaat-student kun je tot de hogere beroepsopleiding Kust- en Zeestudies worden toegelaten met een diploma Secundair Onderwijs, bij voorkeur ASO. Het Van Hall Instituut verleent ook extra service aan studenten uit België in de vorm van hulp bij het zoeken naar een kamer, speciale introductie-activiteiten, het aanstellen van een zogenaamde mentorstudent die hem/haar helpt bij praktische zaken en het ter beschikking stellen van een docent die als vraagbaak t.a.v. het onderwijsprogramma kan optreden. Bijkomende vragen kun je kwijt bij de afdeling Communicatie (Tel.: +31/(0)58 284 64 44; e-mail: pr@pers.vhall.nl).

4.6. MELDINGEN VAN ZEEZOOGDIEREN AAN BELGISCHE KUST: LEVEND OF DOOD

Twee waarnemingen van zeezoogdieren verricht aan de Belgische kust willen we jullie niet onthouden:

- (1) op 26 september werd te Westende een dood wijfje Gewone Zeehond aangetroffen, vermoedelijk gestorven ten gevolge het morbillivirus; in de Noordzee zijn sinds mei 2002 naar schatting reeds 21.000 zeehonden gestorven door deze dodelijke ziekte
- (2) een wel heel merkwaardige waarneming betreft deze van twee vermoedelijke Grienden, op 25 november zwemmend ter hoogte van de Goote Bank; de dieren bevonden zich op een 200 meter van het schip 'De Zeeleeuw' toen ze door vogeltellers van het Instituut voor Natuurbehoud werden opgemerkt

4.7. DOCTORAATSVERDEDIGINGEN e.a.

We zouden het erg op prijs stellen als alle onderzoekers die de datum van hun verdediging reeds kennen, of postuum het resultaat van de verdediging willen kenbaar maken, dit zouden laten weten aan jan.seys@vliz.be

- **Marnix Pieters** kon op 11 december 2002 publiek een jury bekoren met de voorstelling van zijn doctoraal proefschrift: 'Aspecten van de materiële leefwereld in een laatmiddeleeuws vissersmilieu in het zuidelijk Noordzeegebied'. In dit geschiedkundig werk, verdedigd aan de Vrije Universiteit Brussel, stonden de middeleeuwse rurale archeologie en de opgravingen te Raversijde (Oostende) centraal.
- Op 20 december is het de beurt aan **Tom Schils**, die aan de Universiteit Gent zijn doctoraat zal presenteren met als titel: 'Mariene plantengemeenschappen in opwellingsgebieden van de Arabische Zee: een taxonomische, ecologische en biogeografische casestudy naar de mariene flora van de Socotra Archipel (Jemen) en het eiland Masirah (Oman)'. Promotor is prof. Eric Coppejans; het gebeuren vindt plaats in zaal Rector Blancquaert van Het Pand. Het proefschrift zal binnenkort te downloaden zijn via: <http://allserv.rug.ac.be/~tschils>. Succes gewenst, Tom!
- En op 28 oktober 2002 promoveerde **Nguyen Van Hoa** aan de Universiteit Gent tot doctor in de Toegepaste Biologische Wetenschappen, richting Landbouwkunde, op een proefschrift getiteld: 'Seasonal farming of the brine shrimp *Artemia franciscana* in artisanal salt ponds in Vietnam: effects of temperature and salinity'. Promotor van dit werk was prof. Patrick Sorgeloos.

5. VRAAGBAAK DE 'ZEELOODS'

Via deze rubriek kan iedereen oproepen lanceren voor samenwerking, gezamenlijk gebruik van materiaal, vraag naar levende en andere monsters, enz. De informatie dient gestuurd te worden naar Jan Seys. We nemen het bericht op in de vraagbaak van één van de volgende VLIZINES.

• Voor de zomertentoonstelling 2003 (27 mei-31 augustus) over de Noordzee ('Zicht op zee') zoekt het Museum voor Natuurwetenschappen te Brussel nog naar partners in het bedrijfsleven. 'Zicht op zee' wil de bezoekers zowel het leven in zee tonen als de menselijke activiteiten die er zich afspelen. Zo gaat het ook over de baggerwerken in de toegangsgeulen tot de havens, over het gebruik van op zee gewonnen zand als bouw materiaal of het plaatsen van onderzeese telecommunicatiekabels. Het hoeft geen betoog dat deze tentoonstelling van 400 m² weer een pareltje van museologische inrichting en originaliteit zal zijn, en men mikt dan ook op minimum 25.000 bezoekers! Bent u als bedrijf

overtuigd dat deze prestigieuze, wetenschappelijke tentoonstelling vol interactiviteit en high-tech de ideale plaats is voor uw pr-activiteiten, contacteer dan Els Dever, contactpunt voor marketing en bedrijfscontacten van het museum (els.dever@natuurwetenschappen.be; Tel.: 02 627 45 34).

DISCLAIMER

VLIZINE heeft als doel informatie te verstrekken. Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt.

Uw adres opgenomen in onze e-zine rondzendlijst wordt niet aan derden doorgegeven zonder uw toestemming en wordt niet gebruikt voor commerciële doeleinden.

COPYRIGHT

Copyright © 2001 Vlaams Instituut voor de Zee. Delen uit dit e-zine mogen in andere publicaties worden overgenomen, maar uitsluitend met bronvermelding. Deze publicatie mag wel in haar geheel ter kennismaking worden doorgestuurd naar derden.

LID WORDEN VAN HET VLIZ KAN

Meer info vindt u op onze website.

WEBSITE

<http://www.vliz.be>

VLIZ
Vlaams Instituut voor de Zee vzw
Flanders Marine Institute
Victorialaan 3 - B-8400 Oostende, Belgium
Tel. +32/(0)59 34 21 30
Fax +32/(0)59 34 21 31
<http://www.vliz.be>